

Տարեկան դեր 10 բուլբու կէս տարվան 6 բուլբու Առանձին չամարները 5 կողմիցով: Թիֆլիսում գրվում են միմյանց Թարգմանում մէջ: Օտարաբարակարգի դիմում են ուղարկում Դպրատան Բաժնակալին, Մաքսիմ Գորկու:

ՄԵՆԿ

Թարգմանումը ըստ է առաւօտան 10-2 ժամ (Քաղկի կրկին և սոս օրկրից): Ցատարարութիւնը ընդունում է ամեն լիզուով: Ցատարարութիւնների չամար վճարում են իւրաքանչիւր բառին 2 կողմից:

ՄԵՐ ՅԱՐՈՒՆՑԱԾ ԽՆԴԻՐԸ

Եթէ թիֆլիսի առանձին Համակրութեամբ չէ վերաբերվում դէպի մեր յարուցած խնդիրը, թէ հայերը ինչ կրօնի և պատկոնէին պէտք է ազգութեամբ մի լինեն,—այդ մեզ շատ չէ զարմացնում և չէ վերդեցնում, որովհետեւ թիֆլիսի պէս անշարժ, առաջադիմութեան թըշնամի քաղաք հայեր թէ մի ուրիշ կը գտնվեալ ամբողջ Արդիկովկասում: Բայց մենք կատարելապէս վարձատրված ենք Համարում մեզ որ մեր յարուցած մտքին գաւառները համակրում են: Ամեն օր մենք ստանում ենք բազմաթիւ թէ թղթակցութիւններ, թէ մասնաւոր նամակներ, որոնք մեծ համակրութիւն են յայտնում մեզ մեր յայտնած մտքերի համար: Այդ նամակներից մի շատ

փոքրիկ մասը տպվում են «Արշակի» մէջ և մեծ մասամբ նրանք են տպվում, որոնց հեղինակները կամենում են ապագրութեամբ յայտնել իրանց խիական ազգանունները: Միանք թէ և չեն կամենում լրագրի մէջ տպագրել իրանց խիական ստորագրութիւնը, բայց հարկատր ժամանակ պատրաստ են յայտնել իրանց ազգանունները:

Համակրուց մեզ գրում են որ այդ քաղաքի հայ-յուստորակները և հայ-աւետարանականները սկսեցին վերջին ժամանակները մեծ սիրով վերաբերվել դէպի միւսեանց և հաստատ դիտաւորութիւն ունեն ձեռք ձեռքի առած ընթանայ, միասին և համբարշտութեամբ գործել ամեն ազգային գործերում:

Այնպէս մեր քարոզած սկզբունքները արձագանք գտան և Ա. Պոլսում: Այդը կը տպենք մեր լրագրի բանասիրականի բաժնում մեր Ա. Պոլսի մշտական թղթակցի, Հայկակի նամակը, որի մէջ նա, ուրիշ նիւթերի վրա խօսելով, յայտնում

է և այն միտքը, թէ այժմ, երբ թիֆլիսից հայերը իրանց հայրենիքի բարենորոգման գործի աջողիլու համար պէտք է սպասեն օտար պետութիւններից օգնութիւն, այսինքն կաթօլիկ, բողոքական և այլ դատաւորութիւններին պատկանող ազգերից, վերին աստիճանի անքաղաքագիտութիւն է լուսաւորականների կողմից, եթէ նրանք նոյն իսկ այդ ժամանակ սկսեն հայածել այլախորն հայերին, մերժել նրանց մասնակցութիւնը ազգային գործերում, հերքել նրանց իրաւունքը ազգային մարմին պատկանելու, վերջապէս գրեն յօդուածներ նրանց դէմ: Կովկասեան հայոց մամուլը բոլոր յօդուածները այժմ թարգմանվում են Ա. Պոլսի դեսպանատններում, մասնաւոր անդիպանում և մեր թղթակցից, և թիֆլիսում հրատարակված թիւսմական յօդուածները բողոքական և կաթօլիկ հայերի դէմ մեծ ցաւ պատճառեցին Ա. Պոլսի հայերին, ասում է նա: Այդ բաւական չէ: Հայկակը

բերում է իր նամակի մէջ հասարակական խօսքերը, որ այժմ Ա. Պոլսում է և որ ասել է Ա. Պոլսի հայ պատգամաւորութեանը, թէ հայերը մեծ մասով լուսաւորականներից բաղկացած լինելով, այնու ամենայնիւ չը պէտք է թշամական կերպով վերաբերվեն դէպի իրանց ազգի փոքրամասնութիւնը, դէպի կաթօլիկ և բողոքական հայերը, որովհետեւ դրանով կապացուցանեն իրանց քաղաքական անհաստնութիւնը և շատ անխորժ տպաւորութիւն գործած կը լինեն Արտապետի վրա իրանց այդ կրօնական անհամբերողութեամբ:

Կորսն մենք մեր կողմից ոչինչ չունենք անկացնելու: Ազգային համարում կը տպենք Հայկակի նամակը և կը թողնենք ընթերցողների գաղտնիութեամբ թէ որքան անքաղաքագետ և իրանց պաշտօնին անպատրաստ, որքան յանցաւոր են այն խմբագիրները, որոնք քաղաքական գիտութեան տարրական հմուտութիւններից էլ զուրկ լինելով, յանդգնում են քաղաքական

ԲԱՆԱՍԻՐԻԿԱՆ

ԲԱՆԱՍԻՐԻ ՄԻ ՅԵՆԱԳԻՐ ԹԻՒՍԱՅԱԿԱՐԱՆՑ

Քրտիկեան միանգամ լսել սկսար, պէտք է համբերութիւն ունենաւ: Մարդ իւր տեսածովը, լսածովը ու զգացածներովն է մարդ: Տղայի իւր յիշատակներովն է սնանկում: Մարդ և զատորութիւնը պարզապէս ժամերում վեր են կոչում նոյն յիշատակները իրենց թագաւորուն, և թննելով ու փորձելով օգտակարն ու պատշաճը տարբարն ու իրենց: Ներքաւան եղի մի օրինակ բերեմ: ձմեռը, տար գտնում, առաւօտեան դարմանը կրտչա փորով կերած, ջրը խմած, տիները անկուած շրջադաս և խոչինջ ցանած, երբ պատկում էին իմ երջանակը խաղաղ լուսնեան մէջ և զեղեցիկ արկիւր փոքրիկ երգիչներէն ներս մտած իւր անշուշտ ու քեղի լուսնը ժպտում էր այդ աննորութեան դարձրի մէջ: աննայն քայլով մտնում էի և կանախ մի սրճիկ դէմ առած՝ կամ մարդերէն մէկի մէջ նստած՝ անորոշում էի զուարճանայ առաջինի հին: այսինքն մտնող ժամում էին և արձուցնելովը լաւ հասարակ շարժելով կողմ էին տալիս: արդ այդ արձուցնելի շարժելու նոյն մարմնի գիրութիւնը, զեղեցիկութիւնը, ուժը: Այդ որոնք ու

մարդուն նման են: Տեսանքի մէջ գանազանութեան այն է, որ կենդանին իւր մարմնովն է պարարտանում, զեղեցիկանում, ուժարդում: Իսկ մարդու բնաւորութիւնն է կազմված, զգացմունքն էի և աչքերը մարդով նայում էի այն կարիքի ու պակասակ մարտնչներուն, որ իրենց բարձրաստիակ խանութներու մէջ թաղարի կամ մանրակի մօտ ծաղկած նստած, և լայն աչքերով քննում էին ինձ, վախճում էի և շապուկնում էի թայս, ինչպէս մէկը՝ որ գիշերուայ սե մթով անց է կենում դեղինմանցի մօտով և արձուժ է թէ աչա չնու մնալներու ուրուները կը հասնին կանե՞ն ու կը բռնու իրեն: Վախճում էի նաև, երբ պայծառ արտով անցնում էի կրպակներու առջև, և լիժ երեսով պատաններ ժպտում էին՝ նայելով ինձ: Վերջապէս վախճում էի ար, որ մի նիզ փողոցով անցնում էի կրպակներու մարդու շուքի վրա, յանկարծ մեծ մազաթիկ թունկերէն մէկը մի գունդ զուրկ պրծնելով ճանապարհու կարց ստեղծ Սկ մեր առնէ երկնքը, ջորս չեղ կուտան: Աջը այս այն կողմ դարձուցի, ոչ ոք չէր երևում, դիտելի որ փողոցի դուրս աղբիւր կայ և այնու ջրատարներն անպակաս են: Գայն արձակելով վրա էի կրք մ պատուան թաղուցու և մի չայ աղկկայ զլուկ երևաց, որ արեի նման դեղեցիկ թուցու ինձ այն պատճառ: Կըր փախաւ: Տեսանքերու մէկն և ազգեց ինձ: Իսկ այս ոչ երկիւղ այլ դարմանը: Տեսայ մէկ օր է լինպէս, բարակ և կակաւ վարդը ձեռքը, ոտակաւունութեան մարդ էի թէ ինչ բանի չը գիտնի, առջը խառնած մի նախիր կին, ունայր դեղնականան է լրաններու մէջ փախաւ, այլը տասն

առնա ծածկոցներու, վարում էր չը գիտն ուր: Մինչ այդպէս շաքածվում էին նոյն, տեսնում էի միւս կողմում թէ ինչպէս այն կախարհող չուրիներէն մէկ երկուր իրենց կախարհող էին իրենց կողմէն: Գողտուկ ցոյց տուած կարմիր խնձորներէն կարմիր թաշկնակներու ծայր կայտուած և նոյն ետեղի զայլում էին դէպի անկիւններ: Այդպէս էի տեսնում այն մարդկը, որ նստած են մեր ուտուրուն: Հայաստանի արձուք կարն է, ձմեռն երկաթն ու խիտու: երբ բուքն արձակ արձակ խում է, երբ մարդ ու աստիճան ծակիկով ձիւնն աչք, թիթ ու թերան լցնում է, երբ թիթն ու թերնն ետած շարժը պրանիկի այակոխութեամբ թիւրից է դառնում և սրեակ սրեակ կախում ընդաջի ու ստեղծութիւնները: Թաղարի շուրք, ուր ձեռքերը մէջ խանութում, Թաղարի շուրք, ուր ձեռքերը մեծ ցուցում և ոտները տակը՝ փախաւստան նոյն անկուած թաղուցու կախում են մեծ թաղարի շուրք, ուր մտիկ տակ անկեղեկուած կայր իւր ճիւղովը ու գողարիկ ջերմութիւնը սողունեցնում է իրանց անկուած թաղուցու մէջ: Երբ արձուք լրացւում է և արեանք արեանք լրացւում է, երբնայն կրակարանի մէջ բալում փայտը իւր կարմիր շանկերն արձակելով ճարձատանք զատ

